

Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija

Psichologas Dmitrijus Škulis

Pirmos klasės mokinių adaptacijos tyrimas

Širvintos

2013

2013 m. balandžio mėnesį Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje buvo vykdomas pirmų klasių mokinių adaptacijos gimnazijoje tyrimas. Apklausta 83 mokiniai (83% visų pirmos klasės mokinių). 1a klasėje buvo apklausti 20 mokinių (95% klasės mokinių), 1b – 22 mokiniai (88%), 1c – 19 mokinių (66%) ir 1d – 22 mokiniai (88%). 3 mokinių anketos buvo užpildytos atsainiai – jos į bendrą rezultatą neįtrauktos. Pirmoje anketos dalyje mokinių buvo klausiama apie jų savijautą mokykloje, kiek jie patenkinti/nepatenkinti tam tikrais žmonėmis/dalykais gimnazijoje. Apibendrinti atsakymai yra pateikti diagramose (Priedas Nr. 1).

Iš diagramų matome, kad 88% apklaustųjų patenkinti tuo, kad pradėjo mokytis gimnazijoje, kiek daugiau negu dešimtadalis pirmokų - nepatenkinti. Apie galimas jų nepasitenkinimo priežastis galima spręsti iš jų atsakymų į kitus klausimus. Sprendžiant iš apklausos rezultatų, gimnazijos mokiniai labiausiai nepatenkinti valgykla – tą nurodė 45% apklaustųjų mokinių. Ir nors pirminių poreikių (tokių, kaip maistas) patenkinimas yra svarbus adaptacijai, visgi didesnę reikšmę adaptacijos procese vaidina santykiai su aplinkiniais žmonėmis.

Du trečdaliai mokinių patenkinti savo bendraklasiais. 90% apklaustųjų pripažįsta, kad jiems lengva bendrauti su savo bendraklasiais, o 80% moksleivių gerai jaučiasi savo klasėje. Klasės auklėtoja patenkinti 69% apklaustųjų mokinių, o apskritai mokytojais patenkinti 77%. Palankiausiai gimnazijoje mokiniai vertina administraciją – 81% mokinių ją vertina pozityviai.

Tyrimas parodė, kad problematiškiausia pirmokams yra bendrauti su savo bendraamžiais. Tai – pagrindinis veiksnys, galintis trukdyti mokiniams adaptuotis gimnazijoje. Taikant nesudėtingą statistinę duomenų analizę, išaiškėjo, kad gera savijauta klasėje labiausiai ir siejasi su pasitenkinimu savo bendraklasiais. Kuo mokinys labiau patenkintas savo bendraklasiais, tuo jis geriau jaučiasi klasėje.

Norint išsiaiškinti, kaip mokiniai jaučiasi gimnazijoje, kaip jiems sekasi adaptuotis, buvo tiriama jų savęs vertinimas. Savęs vertinimas yra svarbus elgesio reguliatorius. Nuo jo priklauso žmogaus santykis su aplinkiniais, jo kritiškumas, reiklumas sau, požiūris į sėkmę ir nesėkmę. Tiriant savęs vertinimą buvo akcentuojamas mokinio savo garbės pajautimas būtent gimnazijoje (pvz., „Kaip dažnai gimnazijoje bijai, kad aplinkiniai neigiamai įvertins Tavo poelgius?“, „Ar Tu dažnai galvoji, kad nepasieksi gerų mokymosi rezultatų gimnazijoje?“, „Kaip dažnai gimnazijoje Tu galvoji, kad esi nieko vertas?“ ir pan.). Paaiškėjo, kad 81% apklaustųjų turi vidutinį arba aukštą savęs vertinimą, t.y. mokiniai pakankamai palankiai vertina save ir savo gebėjimus gimnazijoje. Jie kartais gali nerimauti dėl aplinkinių nuomonės apie juos, gali jaudintis dėl nepageidaujamo išpūdžio kitiems arba dėl savo mokymosi pasiekimų, bet visa tai yra normos ribose. 19% pirmokų pakankamai prastai vertina save ir savo gebėjimus gimnazijoje.

Siekiant objektyviau ir visapusiškiau įvertinti mokinių adaptaciją, buvo apklausti ir mokinių tėvai. Apklausa buvo vykdoma per TAMO sistemą, taip pat papildomai visiems pirmos klasės mokinių tėvams buvo išsiųsta žinutė su prašymu užpildyti anketą. Iš 100 mokinių tėvų/globėjų buvo gauta tik 19 anketų, tai reiškia 81% tėvų neužpildė anketos apie jų vaikų adaptaciją gimnazijoje. Viena vertus, tokį mažą užpildytų anketų skaičių galėjo lemti tėvų ribotos galimybės jungtis prie

internetinio dienyno. Kita vertus, tai gali liudyti apie tėvų prastą įsitraukimą į savo vaikų ugdymo procesą.

Nors iš 81% mokinių tėvų nepavyko sužinoti nuomonės apie jų vaikų prisitaikymą gimnazijoje, manau, svarbu pateikti nuomonę tų tėvų, kurie užpildė anketas. Tam, kad nebūtų iškraipyta statistika, į diagramų duomenis įtraukiau ir tuos tėvus, kurie neatsakė į anketos klausimus (visa tai pateikiama Priede Nr.2.)

Iš diagramų matome, kad iš esmės mokinių tėvai pakankamai teigiamai vertina savo vaikų adaptaciją gimnazijoje. Didžioji dauguma mano, kad jų vaikams buvo lengva prisitaikyti gimnazijoje, kad jų vaikai gerai sutaria su savo bendraklasiais ir kitais gimnazistais. Visi tėvai sutinka arba iš dalies sutinka su tuo, kad jų vaikas jaučiasi saugus gimnazijoje. Tėvų požiūris į mokytojus pakankamai teigiamas, nors daugumai atsakusių tik iš dalies patinka, kaip gimnazijos mokytojai bendrauja ir moko jų vaiką. Kelia nerimą tėvų atsakymai apie tai, ar gimnazijoje jų vaikas jaučia kokių nors fizinių negalavimų. 6 mokinių tėvai nurodė, kad jie bent iš dalies sutinka, jog jų vaikui dažnai skauda galvą, pilvą ar kt., būna silpna. Tai gali būti ženklas, kad kai kuriems mokiniams sunku būti gimnazijoje, sunku buvo joje prisitaikyti, jie nesijaučia joje saugiai. Ir nors išoriškai jie gali atrodyti laimingi, viduje gali stipriai išgyventi, kas gali sukelti ir tam tikrus fizinius negalavimus būnant gimnazijoje.

Tėvams buvo užduoti ir trys atviri klausimai. Į klausimą, prie ko Jūsų vaikui buvo sunku priprasti gimnazijoje, tėvai atsakė gana skirtingai. Keli atsakymai buvo apie tai, kad vaikai jokių sunkumų neturėjo, kiti tėvai atsakė, kad jų vaikams buvo sunku priprasti prie valgyklos ir jos maisto, naujos mokymosi aplinkos, uniformos. Kiek daugiau atsakymų (5 mokinių tėvų) buvo apie tai, kad jų vaikams buvo sunku priprasti prie mokytojų, jų mokymo stiliaus, pamokų dėstymo metodikos.

Verta pažymėti, kad visi, kas atsakė į anketą, palankiai vertina vaiko perėjimą iš ankstesnės mokyklos į gimnaziją („Didelių permainų nejutau, rezultatai puikūs“, „Mano vaikas gerai jaučiasi mokykloje, kur yra vyresnių nei jis, yra į ką lygiuotis.“, „Vertinu tik į gera – vaikas tobulėja.“, „Teigiamai, dar geriau jam sekasi gimnazijoje mokytis“). Taip pat didžioji dauguma atsakusių į anketą mano, kad vaikas nejaučia psichologinio diskomforto gimnazijoje. Keli tėvai atsakė, kad jų vaikas jaučia diskomfortą dėl didelio mokymosi krūvio, kad kartais sunkiai suranda bendrą kalbą su mokytojais.

Apibendrinant tėvų atsakymus, galima pastebėti, kad, tėvų nuomone, daugiausiai sunkumų mokiniams kyla su mokytojais, nors tie sunkumai nėra stipriai išreikšti. Tai, beje, skiriasi nuo pačių mokinių nuomonės – jie daugiausiai problemų mato santykiuose su bendraklasiais. Tokį neatitikimą, pirmiausia, galima paaiškinti tuo, kad buvo gautas labai mažas procentas anketų iš tėvų, todėl jų nuomonė, tikėtina, neatspindi visų tėvų nuomonės. Antra, tėvai iš principo linkę labiau domėtis savo vaikų mokymosi pasiekimais, o ne jo santykiais su bendraklasiais, todėl natūralu, kad daugiau problemų jie mato būtent santykiuose su mokytojais.

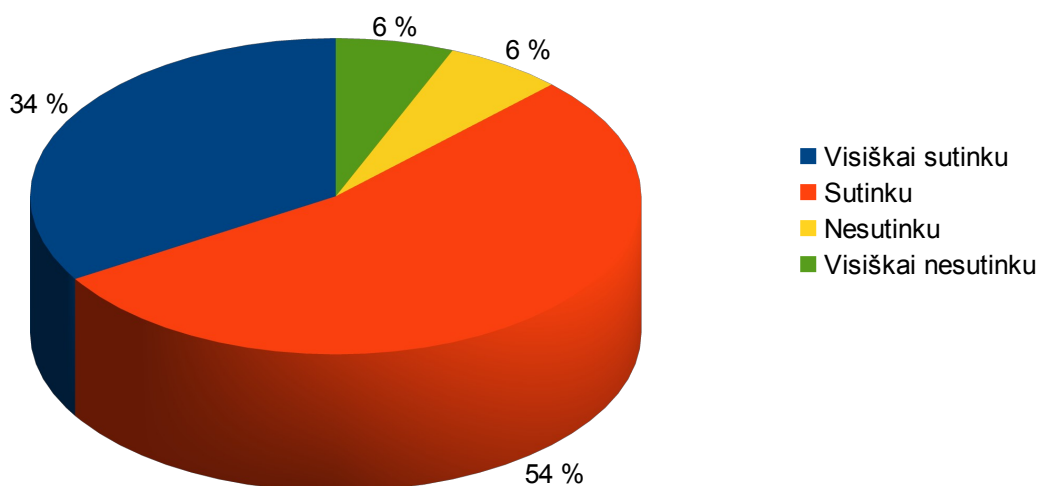
Visi tyrimo rezultatai bus pateikti ir aptarti atskirai klasėse su mokiniais ir jų auklėtojomis.

Išvados ir rekomendacijos

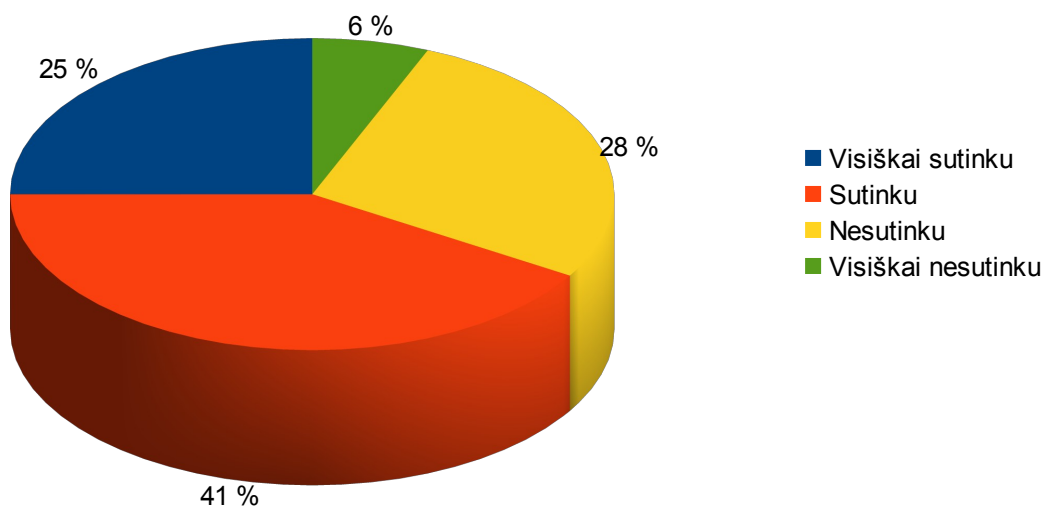
1. Absoliuti dauguma pirmos klasės mokinių patenkinti mokykla ir gerai jaučiasi savo klasėje.
2. Absoliuti dauguma pirmos klasės mokinių vertina save ir savo gebėjimus gimnazijoje vidutiniškai arba aukštai.
3. Mokiniai gimnazijoje labiausiai nepatenkinti savo santykiais su bendraklasiais.
4. Absoliuti dauguma mokinių savo mokytojus vertina palankiai, nors iš mokinių ir jų tėvų atsakymų galima pastebėti, jog kai kuriems pirmokams buvo sunku prisitaikyti prie naujų mokytojų ir jų mokymo stiliaus.
5. Auklėtojams svarbu daugiau dėmesio kreipti į dažnai besiskundžiančius įvairiais fiziniais negalavimais gimnazijoje mokinius. Tai gali liudyti apie šių mokinių adaptacijos sunkumus gimnazijoje.
6. Anketos rezultatus svarbu aptarti atskirai su kiekviena klase.
7. Visai gimnazijos bendruomenei svarbu ieškoti būdų, kaip labiau tėvus įtraukti į jų vaikų ugdymo procesą.

PRIEDAS 1. Apibendrinti visų klasių anketų rezultatai

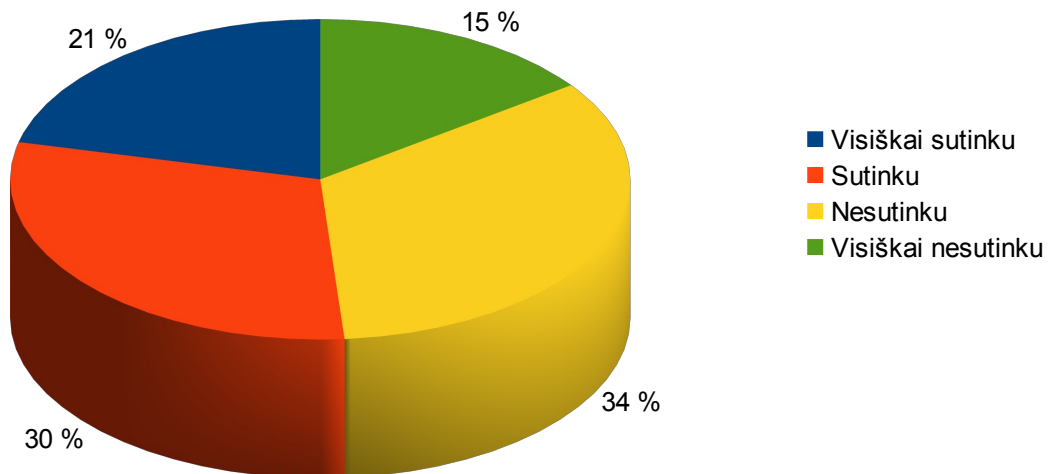
Aš patenkintas(-a) tuo, kad pradėjau mokytis šioje gimnazijoje.

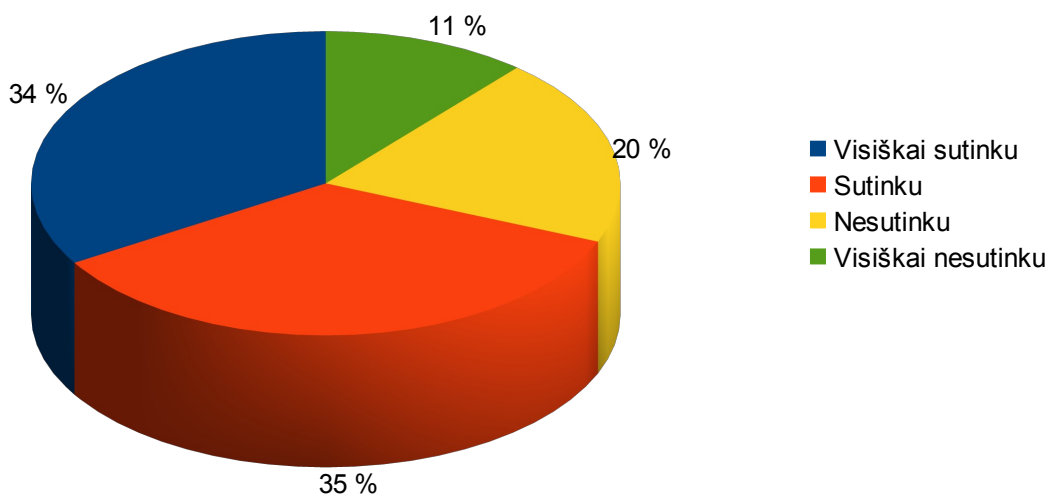
Aš patenkintas(-a) savo bendraklasiais.

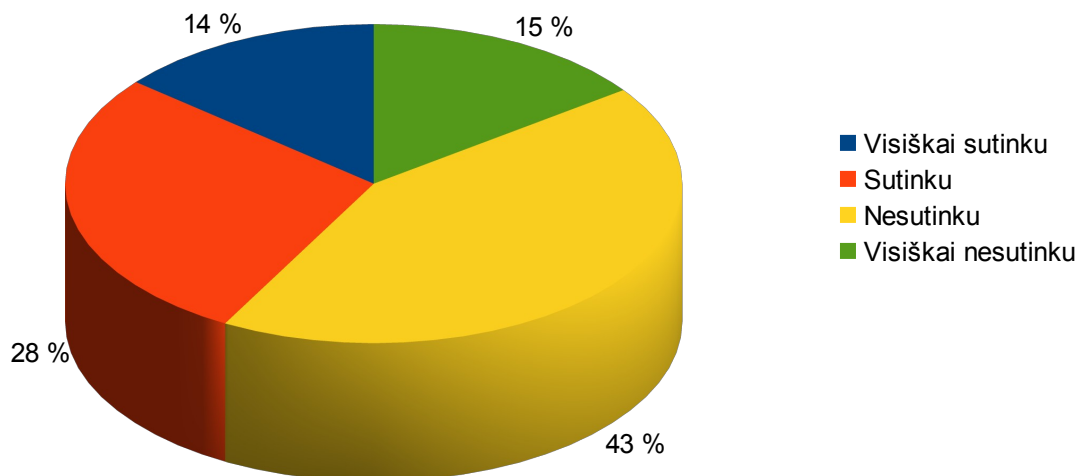
Aš praleidžiu daugiau laiko prie namų darbų ruošimo, negu ankstesnėje mokykloje.

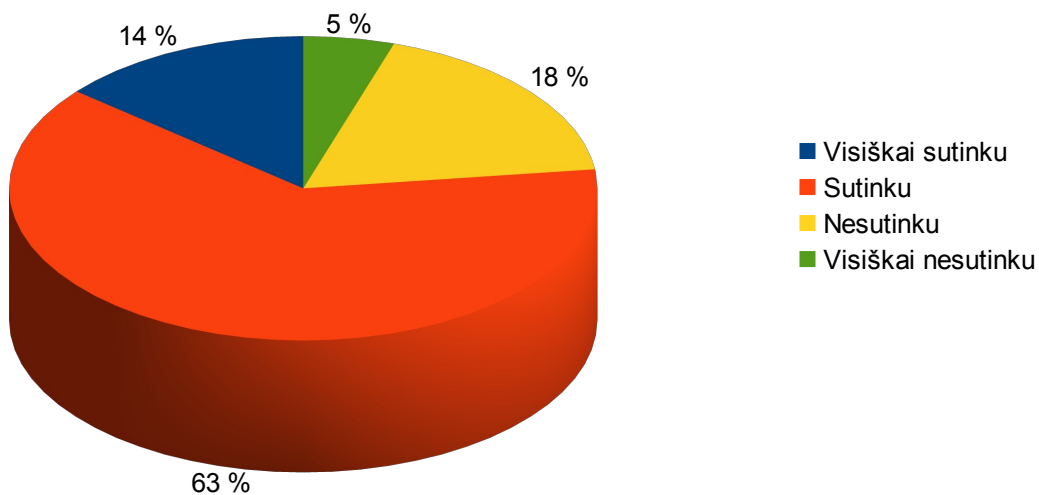
Aš patenkintas(-a) savo klasės auklėtoja.

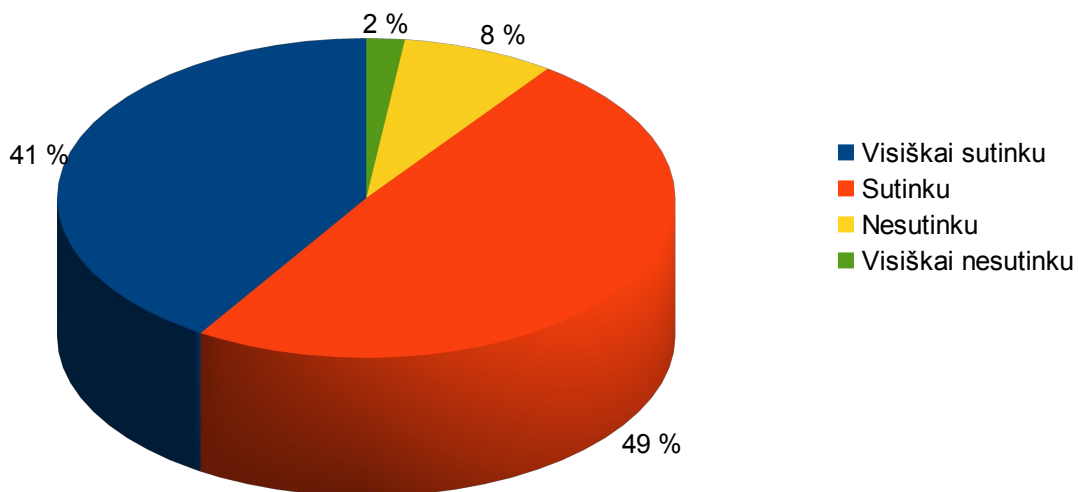
Man sunkiau mokytis gimnazijoje, negu ankstesnėje mokykloje.

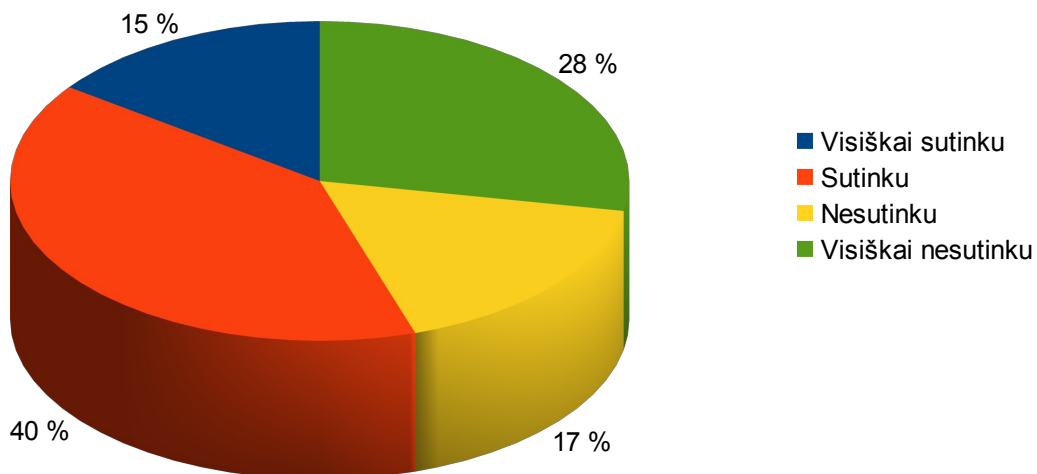
Aš patenkintas(-a) savo mokytojais.

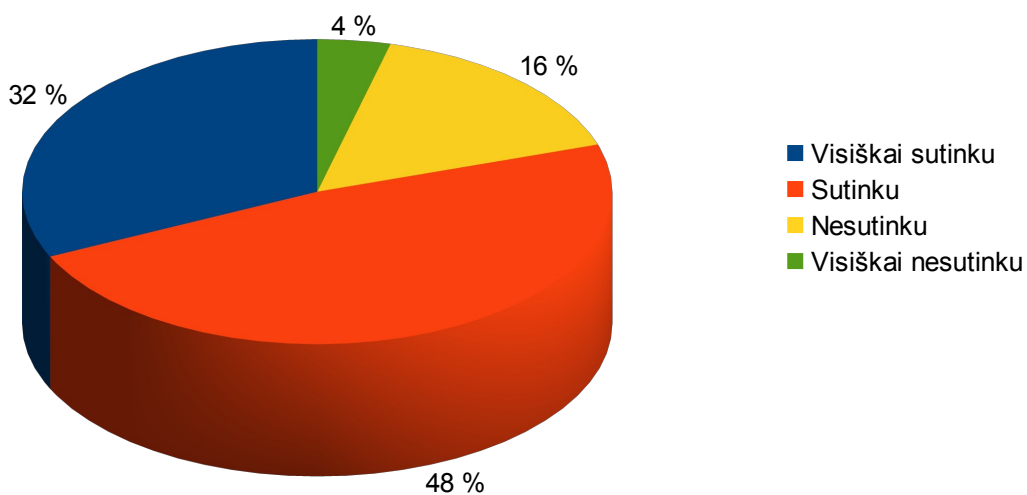
Man buvo lengva susibendrauti su savo bendraklasiais.

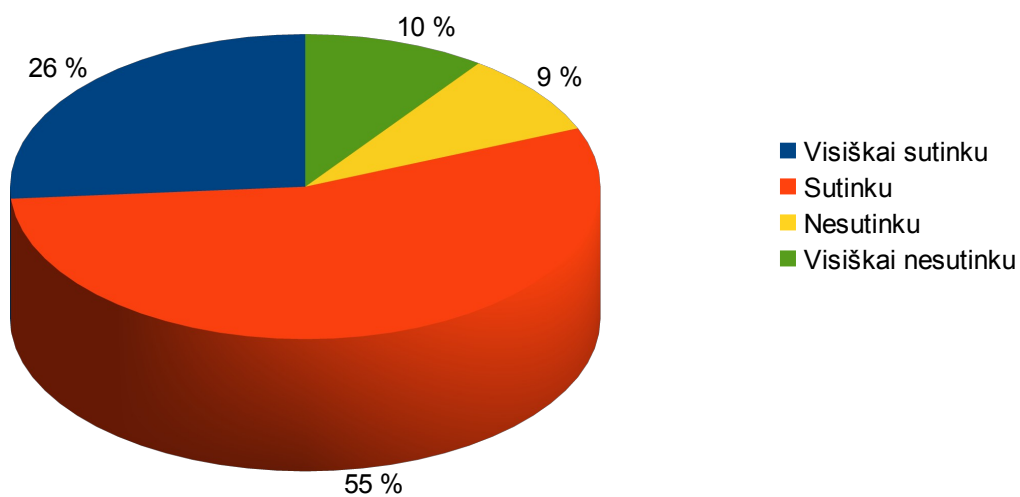
Aš patenkintas(-a) gimnazijos valgykla.

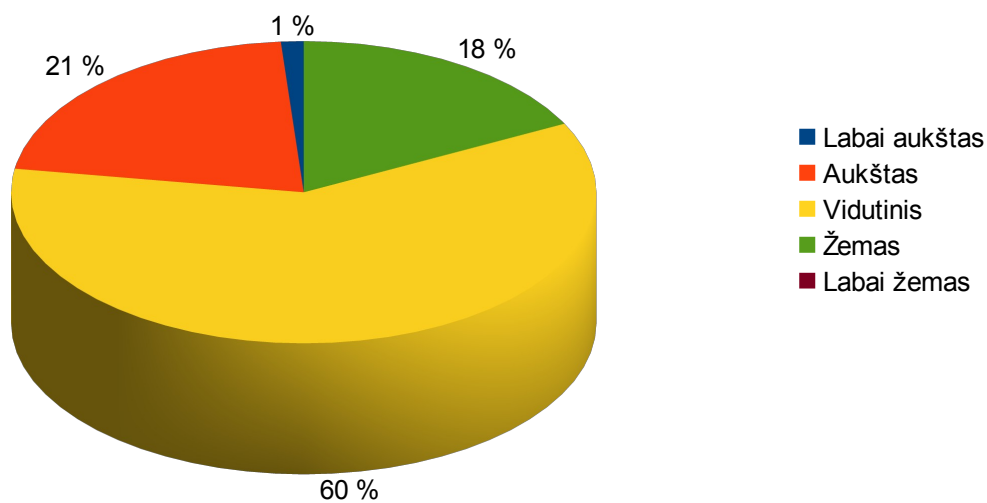
Aš gerai jaučiuosi savo klasėje.

Aš patenkintas(-a) gimnazijos administracija.

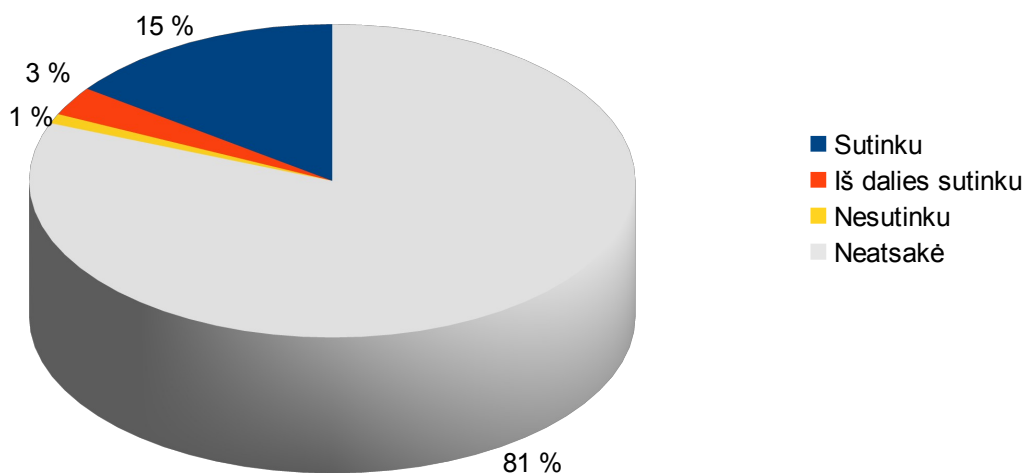

Moksleivių savęs vertinimas gimnazijoje

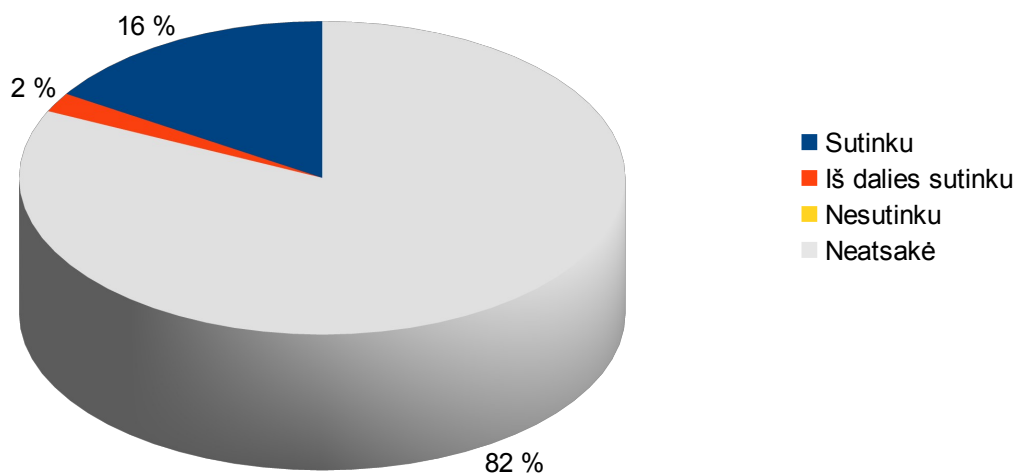

PRIEDAS 2. Tėvų apklausos rezultatai

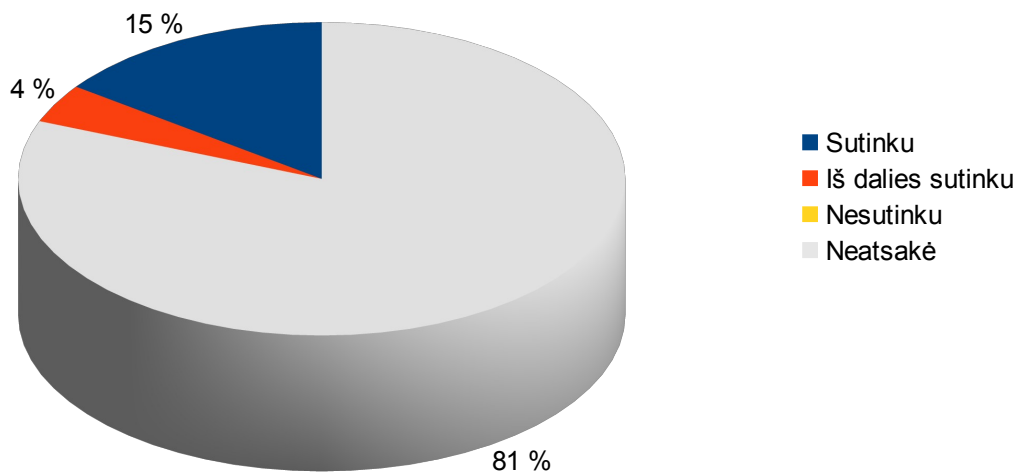
Mano vaikui buvo lengva prisitaikyti gimnazijoje

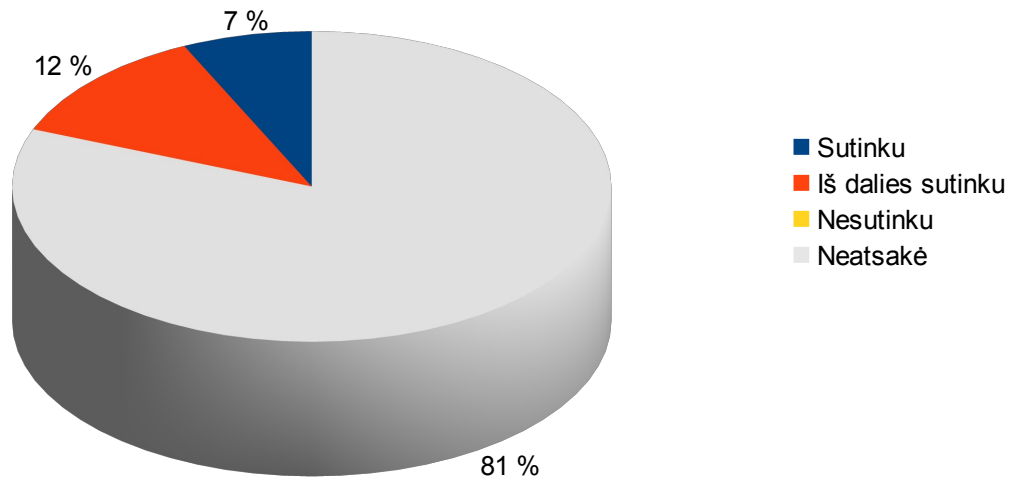
Mano vaikui buvo lengva susibendrauti su naujais klasės draugais

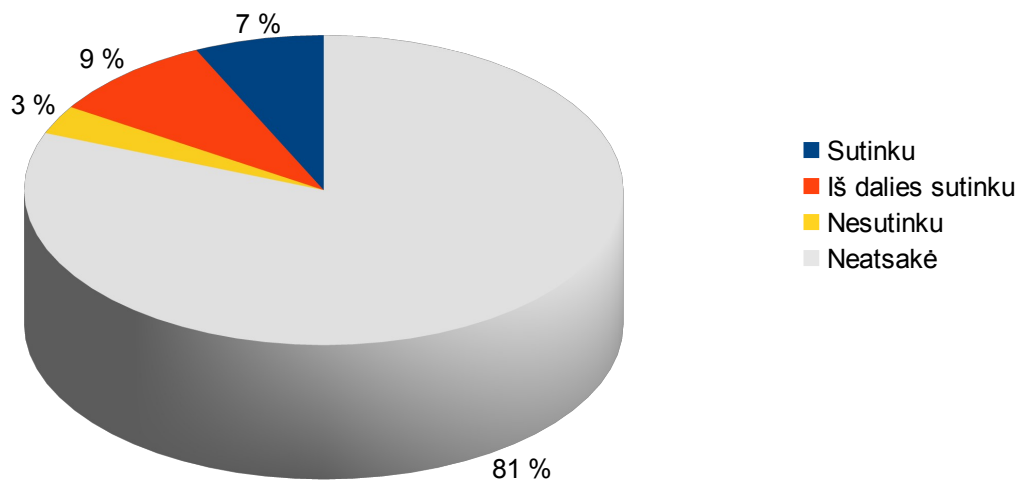
Mano vaikas jaučiasi saugus gimnazijoje

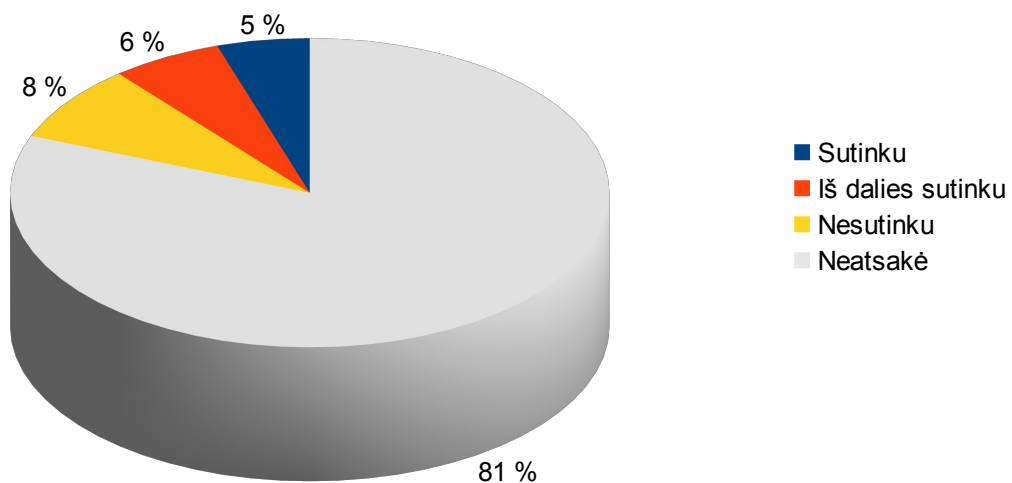
Man patinka, kaip gimnazijos mokytojai bendrauja ir moko mano vaiką

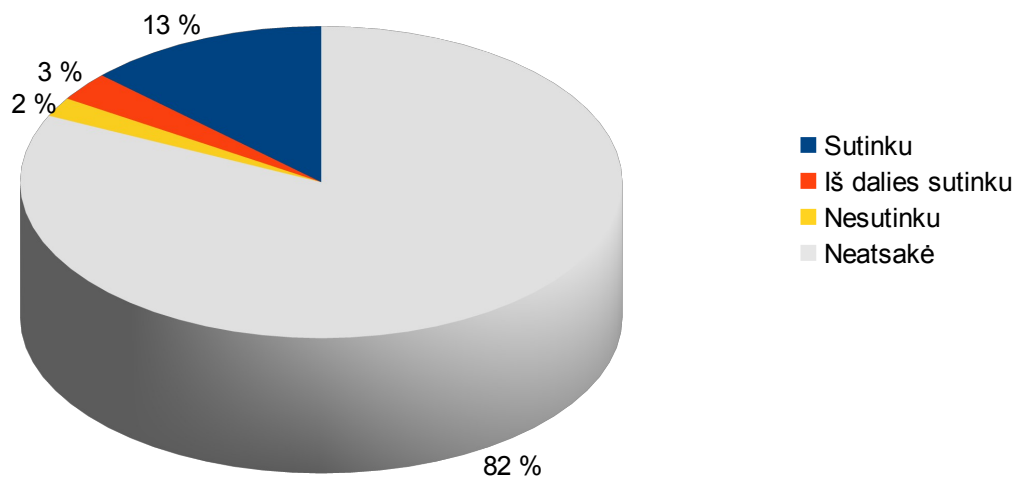
Mano vaikas kiekvieną dieną ruošia namų darbus ne daugiau kaip 2,5 valandos

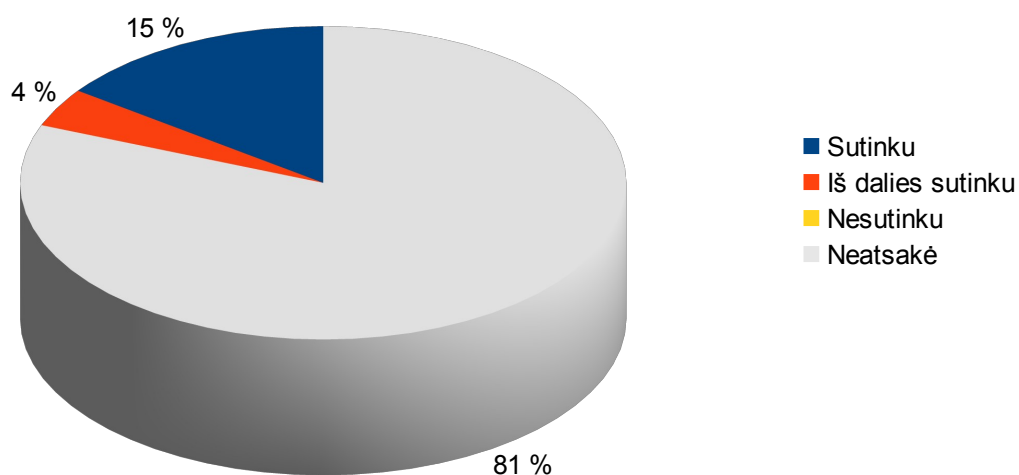
Mano vaikui yra sunkiau mokytis gimnazijoje nei ankstesnėje mokykloje

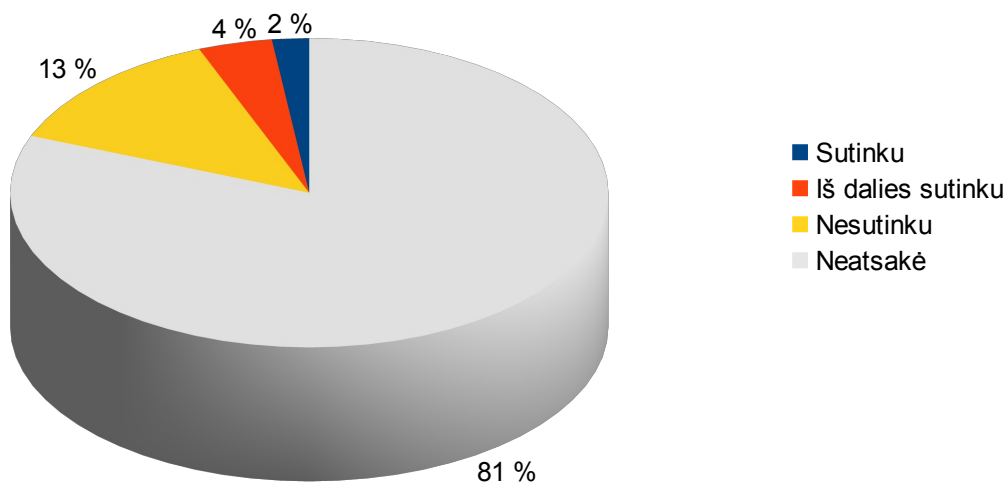
Mano vaikui užtenka popamokinės veiklos gimnazijoje

Mano vaikas gerai sutaria su savo klasės draugais bei kitų klasių gimnazistais

Gimnazijoje mano vaikui dažnai skauda galvą, pilvą ar kt., būna silpna

Kiti gimnazistai užkabinėja ir skriaudžia mano vaiką.

